

Forslag til forespørgselsdebat om at det fremover bliver et krav, at udførsel og eksport af grønlandske ædelsten kun kan tillades når ædelstenene har været slebet og poleret i Grønland.

(Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Svarnotat

(Naalakkersuisoq for Finanser, Råstoffer og Udenrigsanliggender)

Naalakkersuisut takker for muligheden for at drøfte, hvorledes Grønland kan få det største økonomiske udbytte ud af vores smykkesten. Hidtil har der været en relativ begrænset udnyttelse af smykkesten i Grønland. Naalakkersuisut glæder sig derfor over, at der de seneste år har været en stigende aktivitet på området. Således er antallet af småskalatiladelser med henblik på efterforskning og udnyttelse af smykkesten steget kraftigt. Ligeledes forventes True North Gems rubinmine begynder produktionen inden årets udgang.

Naalakkersuisut er helt enig med forslagsstilleren i, at Grønland skal sikre sig de størst mulige samfundsøkonomiske gevinster ved udnyttelse af vores råstoffer. Det fremgår direkte af Råstoflovens § 1, stk. 2, at der skal tilstræbes en hensigtsmæssig udnyttelse af mineralske råstoffer, samt at aktiviteter omfattet af loven udføres forsvarligt med hensyn til ressourceudnyttelse og samfundsmæssig bæredygtighed.

Hvis vi sammenligner os med udlandet, vil de fleste smykkesten slibes i lande med lave lønninger, og Grønland vil i denne sammenhæng blive betragtet som et land med høje lønninger. Et krav om slibning og polering før eksport vil for nuværende medføre, at der vil være en del smykkesten, der ikke kan betale sig at slibe i Grønland. Denne gruppe af smykkesten vil ikke blive forædlet og i stedet for blive solgt som f.eks. samlermineraller.

Flere småskala rettighedshavere svarer negativt, når de bliver spurgt, om de sliber sten. Deres indtjening er baseret på salg af rå sten. Et krav om kun at eksportere smykkesten, der har været slebet og poleret i Grønland, vil således for nuværende kunne forringe forholdene for de småskala rettighedshavere, som allerede i dag opnår indtægter på salg af samlermineraller og ubehandlede smykkesten.

Der er i Grønland hidtil kun begrænsede erfaringer med slibning af smykkesten. Det kræver øvelse og erfaring at slibe smykkestenene på en måde, så man opnår den højeste pris for stenene. Dette gør sig specielt gældende for høj kvalitetssmykkesten, hvor en forkert beslutning vil kunne forringe smykkestenens pris betragteligt.

I nogle tilfælde vil prisen for en usleben smykkesten overstige den pris, man vil kunne få for smykkestenen i sleben stand. Dette kan f.eks. være flotte krystaller, som bliver solgt som samlerminerale, eller smykkesten som er for små eller af for dårlig kvalitet til at kunne slibes. Omkostningerne forbundet med slibning af lavkvalitetssmykkesten gør, at det ikke altid er økonomisk rentabelt at slibe disse.

Naalakkersuisut er opmærksom på, at det er nødvendigt at udvikle de lokale kompetencer på dette område, før det vil være realistisk at stille krav om kun at eksportere smykkesten, der har været slebet og poleret i Grønland.

Det er Naalakkersuisut's vurdering, at der kan være tale om en længerevarende proces for at kunne udvikle de rette kompetencer og i mellemtiden er det vigtigt ikke at lukke og indskrænke mulighederne, som allerede er fastlagt i nuværende Råstoflov.

Naalakkersuisut støtter stærkt op omkring udviklingen af kompetencerne for lokale at lære at forædle smykkestenene så meget som muligt. Kombinationen af at have både storskala- og småskala smykkestensminedrift giver alle en større viden og erfaring med håndtering af smykkestenene. Et eksempel er de slibekurser, som True North Gems Greenland har forpligtet sig til at afholde i henhold til IBA-aftalen.

Et andet eksempel på et initiativ, der skal sikre et større økonomisk udbytte af vores smykkesten, er den småskalaworkshop Råstofdepartementet afholder i Nuuk i slutningen af november. Her vil der blive holdt diverse foredrag, og der vil være mulighed for at deltage i forskellige praktiske kurser. Endvidere vil der under workshoppen være en generel diskussion, hvor emner som certificering, småskalaregler, informationsmateriale og fremtidig udvikling af småskalaområdet vil blive taget op sammen med småskala rettighedshaverne og de øvrige deltagere på workshoppen. Der er ligeledes planer om at holde endnu en småskalaworkshop til næste år i Sydgrønland.

Naalakkersuisut er således helt enig med forslagsstilleren i, at Naalakkersuisut løbende skal sikre, at råstofloven giver de bedste muligheder for, at Grønland får det største samfundsøkonomiske afkast af vores smykkesten. Naalakkersuisut følger udviklingen på det lokale marked og på verdensmarkedet nøje ved dialog med lokale småskalaoperatører og ved deltagelse i diverse internationale smykkestensfora.

Med disse ord ser Naalakkersuisut frem til en god og konstruktiv debat.